

Spis treści

1. Ciąża o przebiegu prawidłowym	1
1.1. Zapłodnienie – <i>Leszek Pawelczyk, Monika Serdyńska</i>	1
1.1.1. Przygotowanie komórki jajowej do zapłodnienia .	1
1.1.2. Przygotowanie plemników do zapłodnienia	3
1.1.3. Penetracja plemników	4
1.1.4. Zapobieganie polispermii	4
1.1.5. Fuzja gamet	5
1.1.6. Następstwa zapłodnienia	6
1.2. Płód i popłód	6
1.2.1. Rozwój i budowa płodu – <i>Bogumił L. Kmiec,</i> <i>Dariusz Kaczmarczyk</i>	6
1.2.2. Rozwój, budowa i hormonalna czynność popłodu – <i>Piotr Oszukowski</i>	15
1.2.3. Płyn owodniowy – <i>Janusz Woytoń</i>	21
1.3. Immunologiczne aspekty ciąży – <i>Andrzej Malinowski,</i> <i>Jacek R. Wilczyński</i>	29
1.3.1. Immunoregulacyjna rola łożyska	30
1.3.2. Odpowiedź immunologiczna ciężarnej	34
1.4. Zmiany ustrojowe w przebiegu ciąży – <i>Joanna Kempniak</i>	41
1.4.1. Zmiany w układzie krążenia	42
1.4.2. Zmiany w układzie oddechowym	45
1.4.3. Zmiany w układzie pokarmowym	47
1.4.4. Zmiany w układzie kostnym	48
1.4.5. Zmiany w układzie moczowym	48
1.4.6. Zmiany w gruczołach wydzielania wewnętrznego	50
1.4.7. Zmiany w metabolizmie	51
1.5. Rozpoznanie ciąży i ustalenie terminu porodu – <i>Bogdan Chazan</i>	53
1.5.1. Rozpoznanie ciąży	54
1.5.2. Ustalenie terminu porodu	56
1.6. Organizacja opieki medycznej nad kobietą w ciąży – <i>Bogdan Chazan</i>	58

1.6.1.	Elementy opieki medycznej nad kobietą w ciąży .	59
1.6.2.	Opieka prekoncepcyjna	60
1.6.3.	Opieka medyczna nad kobietą w ciąży	61
1.6.4.	Wskaźniki pozwalające określić jakość opieki okołoporodowej	66
1.7.	Żywnienie kobiet ciężarnych – Mariola Ropacka	67
1.7.1.	Tłuszcze	70
1.7.2.	Białko	71
1.7.3.	Węglowodany	72
1.7.4.	Witaminy	73
2.	Ciąża o przebiegu nieprawidłowym	77
2.1.	Nieprawidłowy czas trwania ciąży – Jan Urban	77
2.1.1.	Zagrażający poród przedwczesny	77
2.1.2.	Ciąża po terminie	84
2.2.	Ciąża ektopowa – Jana Skrzypczak	88
2.2.1.	Etiologia	88
2.2.2.	Umieszczenie ciąży ektopowej	90
2.2.3.	Metody diagnozowania	91
2.2.4.	Leczenie	94
2.2.5.	Wpływ leczenia ciąży ektopowej na potencjał rozrodczy	98
2.3.	Niepowściągliwe wymioty ciężarnych – Beata Kubiaczyk-Paluch	99
2.3.1.	Etiopatogeneza	100
2.3.2.	Rozpoznanie	101
2.3.3.	Postępowanie terapeutyczne	101
2.4.	Konflikt serologiczny – Mirosław Wielgoś, Longin Marianowski	103
2.4.1.	Etiopatogeneza	103
2.4.2.	Diagnostyka	104
2.4.3.	Leczenie	108
2.4.4.	Profilaktyka	110
2.5.	Poronienie – Jana Skrzypczak	111
2.5.1.	Epidemiologia	111
2.5.2.	Rodzaje poronień	112
2.5.3.	Etiopatogeneza	113
2.5.4.	Poronienie a wiek kobiety	117
2.5.5.	Mechanizm poronienia	118

2.5.6.	Czynniki rokownicze	118
2.5.7.	Profilaktyka	119
2.6.	Krwawienia w II i III trymestrze ciąży – <i>Grzegorz H. Bręborowicz, Sławomir Sobieszczyk</i>	119
2.6.1.	Przedwczesne oddzielenie się łożyska	120
2.6.2.	Łožysko przodujące	122
2.7.	Wielowodzie i małowodzie – Janusz Woytoń	125
2.7.1.	Wielowodzie	125
2.7.2.	Małowodzie	128
2.8.	Ciąża wielopłodowa – Witold Malinowski	129
2.8.1.	Powstawanie ciąży wielopłodowej	129
2.8.2.	Epidemiologia	131
2.8.3.	Popłody ciąż bliźniaczych	133
2.8.4.	Rozpoznanie ciąży wielopłodowej	134
2.8.5.	Powikłania w przebiegu ciąży wielopłodowej	139
2.8.6.	Wady rozwojowe i anomalie chromosomalne	144
2.8.7.	Umieralność okołoporodowa płodów i nowo- rodków pochodzących z ciąż wielopłodowych	146
2.9.	Ciąża obumarła – Stefan Jaworski	146
2.9.1.	Epidemiologia	146
2.9.2.	Etiopatogeneza	147
2.9.3.	Rozpoznanie	147
2.9.4.	Postępowanie	149
2.9.5.	Profilaktyka	150
2.10.	Koagulopatie położnicze – Grzegorz H. Bręborowicz, Sławomir Sobieszczyk	151
2.10.1.	Układ hemostazy w przebiegu ciąży prawidłowej	152
2.10.2.	Nabyte koagulopatie położnicze	153
2.10.3.	Wrodzone koagulopatie położnicze	156
2.10.4.	Małopłytkowość	159
2.11.	Nieprawidłowe wzrastanie płodu (hipotrofia i hipertrofia) – Kazimierz Kamiński, Patrycja Fiegler-Rudol, Piotr Węgrzyn	162
2.11.1.	Hipotrofia płodu	162
2.11.2.	Hipertrofia płodu	169
2.12.	Ciążowa choroba trofoblastyczna – Zbigniew Słomko	170
2.12.1.	Zaśniad groniasty	170
2.12.2.	Rak kosmówki (kosmówczak)	172

2.13. Niewydolność cieśniowo-szyjkowa –	
<i>Grzegorz H. Bręborowicz</i>	174
2.13.1. Etiopatogeneza	174
2.13.2. Rozpoznanie	175
2.13.3. Leczenie	176
2.13.4. Rokowanie	178
2.14. Przedwczesne pęknięcie błon płodowych –	
<i>Przemysław Oszukowski, Agnieszka Pięta-Dolińska</i>	178
 3. Choroby współistniejące z ciążą	183
3.1. Farmakoterapia w okresie ciąży – <i>Ryszard Czajka</i>	183
3.1.1. Transport leków	184
3.1.2. Metabolizm leków	185
3.1.3. Teratogeny wpływ leków na rozwój zarodka i płodu	186
3.1.4. Leczenie hormonalne kobiet ciężarnych	190
3.1.5. Suplementacja witaminami i składnikami mineralnymi diety kobiet ciężarnych	191
3.1.6. Farmakoterapia płodu	191
3.2. Nadciśnienie tętnicze – <i>Jan Oleszczuk, Bożena Leszczyńska-Gorzelak</i>	194
3.2.1. Nadciśnienie przewlekłe	195
3.2.2. Stan przedrzucawkowy	196
3.2.3. Rzucawka	206
3.2.4. Stan przedrzucawkowy nałożony na nadciśnienie przewlekłe	207
3.3. Choroby wątroby – <i>Zbigniew Celewicz</i>	208
3.3.1. Choroby wątroby specyficzne dla okresu ciąży	208
3.3.2. Choroby nieswoiste dla okresu ciąży, które mogą wystąpić w czasie jej trwania	212
3.3.3. Choroby związane z istniejącymi przed ciążą zaburzeniami funkcji wątroby	212
3.4. Choroby układu moczowego – <i>Bogdan Chazan</i>	213
3.4.1. Przewlekła niewydolność nerek	214
3.4.2. Ostra niewydolność nerek	215
3.4.3. Kamica nerkowa	216
3.4.4. Zakażenie dróg moczowych	217

3.5. Choroby układu sercowo-naczyniowego – Romuald Ochotny	219
3.5.1. Diagnostyka układu krążenia u kobiet ciężarnych	220
3.5.2. Wady serca	220
3.5.3. Chora ze sztuczną zastawką serca	223
3.5.4. Kardiomiopatie	223
3.5.5. Choroba niedokrwienna serca	224
3.5.6. Zaburzenia rytmu serca	225
3.6. Choroby układu krwiotwórczego – Sławomir Sobieszczyk	226
3.6.1. Niedokrwistość	226
3.6.2. Nowotwory układu krwiotwórczego	230
3.7. Cukrzyca – Ewa Wender-Ożegowska	232
3.7.1. Ciąża u kobiety chorej na cukrzycę	234
3.7.2. Działanie insuliny w okresie ciąży	235
3.7.3. Wpływ ciąży na cukrzycę	236
3.7.4. Leczenie pacjentki z cukrzycą	238
3.7.5. Cukrzyca ciążowa	242
3.8. Choroby gruczołów dokrewnych – Krzysztof Drews,	
<i>Agnieszka Seremak-Mrozikiewicz</i>	246
3.8.1. Choroby gruczołu tarczowego	246
3.8.2. Choroby przysadki	251
3.8.3. Choroby nadnerczy	253
3.9. Choroby immunologiczne – Krzysztof Drews,	
<i>Agnieszka Seremak-Mrozikiewicz</i>	254
3.9.1. Zespół antyfosfolipidowy	255
3.9.2. Małopłytkowość samoistna (małopłytkowość autoimmunologiczna)	258
3.9.3. Toczeń rumieniowaty układowy	260
3.9.4. Twardzina uogólniona	262
3.9.5. Reumatoidalne zapalenie stawów	262
3.9.6. Nużliwość mięśni (miastenia)	263
3.9.7. Pemfigoid ciężarnych (opryszczka ciężarnych)	264
3.10. Nowotwory – Wiesław Markwitz, Grzegorz H. Bręborowicz	265
3.10.1. Nowotwory jajnika	266
3.10.2. Nowotwory sutka	268
3.10.3. Nowotwory szyjki macicy	269
3.10.4. Postępowanie	270
3.10.5. Chemioterapia	271
3.10.6. Wpływ promieniowania jonizującego na kobietę w ciąży	272

3.11. Choroby układu oddechowego – Mariola Ropacka	273
3.11.1. Dychawica oskrzelowa (astma)	273
3.11.2. Zapalenie płuc	276
3.11.3. Zespół ostrej niewydolności oddechowej u dorosłych	281
3.11.4. Gruźlica	283
3.11.5. Sarkoidoza	284
3.12. Zakażenia i zarażenia – Dorota Nowakowska, Jan Wilczyński	285
3.12.1. Zakażenia bakteriami	286
3.12.2. Zakażenia mikoplazmami	294
3.12.3. Zakażenia wirusami	295
3.12.4. Zarażenia pierwotniakami	311
3.12.5. Zarażenia grzybami	315
 4. Poród	 319
4.1. Anatomia położnicza – Wiesław Markwitz, Mariola Ropacka	319
4.1.1. Miednica kostna	319
4.1.2. Budowa kanału rodnego	320
4.1.3. Mięśnie i więzadła miednicy mniejszej	326
4.1.4. Narządy płciowe zewnętrzne	327
4.1.5. Narządy płciowe wewnętrzne	329
4.1.6. Stosunki otrzewnowe miednicy mniejszej	333
4.1.7. Anatomia płodu	334
4.2. Poród prawidłowy – Mariola Ropacka, Grzegorz H. Bręborowicz.....	336
4.2.1. Badanie i postępowanie wstępne	336
4.2.2. Przebieg porodu fizjologicznego	345
4.3. Poród nieprawidłowy	355
4.3.1. Znieczulenie w czasie porodu – Sławomir Sobieszczyk	355
4.3.2. Poród w położeniu miednicowym płodu – Zbigniew Słomko	366
4.3.3. Poród w nieprawidłowym ułożeniu płodu – Zbigniew Słomko	370
4.3.4. Poród w nieprawidłowych ustawieniach płodu – Zbigniew Słomko	376
4.3.5. Poród w ciąży wielopłodowej – Witold Malinowski	380
4.3.6. Poród po cesarskim cięciu – Grzegorz H. Bręborowicz	386

4.4. Poród patologiczny – <i>Krzysztof Czajkowski</i>	388
4.4.1. Zaburzenia czynności skurczowej mięśnia macicy	388
4.4.2. Nieprawidłowy przebieg trzeciego okresu porodu	395
4.5. Operacje położnicze – <i>Zbigniew Słomko, Grzegorz H. Bręborowicz</i>	399
4.5.1. Cięcie cesarskie	399
4.5.2. Nacięcie krocza	402
4.5.3. Operacja kleszczowa	404
4.5.4. Wyciągacz próżniowy	409
4.5.5. Operacje w położeniu poprzecznym płodu	412
4.5.6. Postępowanie w przypadku wypadniętej pępowiny	414
5. Połóg – <i>Elżbieta Ronin-Walknowska</i>	419
5.1. Fizjologia połogu	419
5.1.1. Połogowe zmiany ogólnoustrojowe	419
5.1.2. Laktacja	421
5.1.3. Połogowe zmiany w narządach płciowych	423
5.1.4. Postępowanie w połogu	425
5.2. Powikłania połogowe	428
5.2.1. Zakażenie połogowe	428
5.2.2. Choroba zakrzepowa	430
5.2.3. Późne krwawienia poporodowe	431
5.2.4. Zaburzenia laktacji	432
6. Diagnostyka rozwoju i stanu płodu	435
6.1. Badanie równowagi kwasowo-zasadowej – <i>Beata Kubiaczyk-Paluch, Grzegorz H. Bręborowicz</i>	435
6.1.1. Technika pobierania krwi włośniczkowej ze skalpu płodu	436
6.1.2. Prawidłowe wartości	436
6.1.3. Interpretacja wyników	437
6.1.4. Ocena krwi pępowinowej po porodzie	438
6.1.5. Technika pobierania krwi z pępowiny	438
6.2. Ocena aktywności ruchowej płodu – <i>Grzegorz H. Bręborowicz, Beata Kubiaczyk-Paluch</i>	439
6.2.1. Ocena ruchów płodu przez ciężarną	439
6.2.2. Profil biofizyczny płodu	440
6.2.3. Postępowanie kliniczne w zależności od wyniku badania profilu biofizycznego płodu	442

6.3. Ocena czynności serca płodu w czasie ciąży i porodu –	
<i>Jerzy Sikora</i>	445
6.3.1. Osluchiwanie czynności serca płodu	447
6.3.2. Kardiotokografia	449
6.3.3. Elektrokardiografia płodowa	470
6.4. Badanie ultrasonograficzne w czasie ciąży – Jacek Brązert,	
<i>Krzysztof Szaflik, Marek Pietryga, Dariusz Borowski</i>	472
6.4.1. Badanie ultrasonograficzne w I trymestrze ciąży .	472
6.4.2. Kliniczne zastosowanie badania ultrasono- graficznego między 11. a 14. tygodniem ciąży	475
6.4.3. Ocena rozwoju i anatomii płodu w rutynowym badaniu ultrasonograficznym między 18. a 22. tygodniem ciąży	479
6.4.4. Ocena ultrasonograficzna serca płodu	483
6.4.5. Ultrasonograficzna ocena biometrii płodu	484
6.4.6. Badanie ultrasonograficzne łożyska i sznura pępowinowego	485
6.4.7. Ultrasonograficzna ocena płynu owodniowego	486
6.4.8. Diagnostyka prenatalna	487
6.4.9. Ultrasonografia trójwymiarowa	488
6.4.10. Standardowe badania ultrasonograficzne w czasie cięży	488
6.5. Zastosowanie badań dopplerowskich w położnictwie –	
<i>Mariusz Dubiel</i>	489
6.5.1. Tętno pępowinowa	492
6.5.2. Tętno maciczna	493
6.5.3. Krążenie mózgowe	493
6.5.4. Inne naczynia płodowe	495
6.5.5. Krążenie żyłne	495
6.5.6. Cięża wielopłodowa	496
6.5.7. Echokardiografia	496
6.6. Pulsoksymetria płodowa – Wiesław Markwitz	497
6.7. Obrazowanie NMR w położnictwie – Zbigniew Friebe,	
<i>Alicja Ceran</i>	500
6.7.1. Skutki biomedyczne i niebezpieczeństwa związane ze stosowaniem metody MR	501
6.7.2. Wskazania do wykonania badania MR w ciąży ...	501
6.7.3. Warunki wykonywania badań tomografii MR w ciąży	503
6.7.4. Diagnostyka budowy miednicy kostnej metodą tomografii MR	503

6.7.5.	Łożysko przodujące w tomografii MR	504
6.7.6.	Płód w tomografii MR	504
6.7.7.	Zastosowanie spektroskopii ^{31}P NMR i ^1H NMR w badaniu niedotlenienia mózgu płodu	510
6.7.8.	Badanie aktywności mózgu płodu metodą fMRS (funkcjonalna spektroskopia rezonansu magnetycznego)	513
6.8.	Biochemiczna ocena rozwoju ciąży – Joanna Kempiak	513
6.8.1.	Oznaczenia hormonalne	514
6.8.2.	Hormony steroidowe łożyska	517
6.8.3.	Alfa-fetoproteina	519
6.8.4.	Oznaczenia enzymatyczne	520
6.8.5.	Oznaczenia innych substancji	521
7.	Noworodek	525
7.1.	Adaptacja noworodka do życia zewnątrzmacicznego – Janusz Gadzinowski, Bogumiła Stoińska, Marta Szymankiewicz	525
7.2.	Podstawy patologii noworodka – Marta Szymankiewicz	531
7.2.1.	Krwiak podkostnowy	532
7.2.2.	Złamanie obojczyka	533
7.2.3.	Porażenie nerwu twarzowego	534
7.2.4.	Zespół zaburzeń oddychania	534
7.2.5.	Zespół aspiracji smółki	536
7.2.6.	Zapalenie płuc	538
7.2.7.	Dysplazja oskrzelowo-płucna	540
7.2.8.	Żółtaczki	541
7.2.9.	Przetrwały przewód tętniczy	543
7.2.10.	Martwicze zapalenie jelit	545
7.2.11.	Krwawienia śródczaszkowe	546
	Skorowidz	I

